

۱۰۵۳ شماره چاپ

۴۶۰ شماره ثبت

جمهوری اسلامی ایران
جمهوری اسلامی

دوره نهم - سال سوم

تاریخ چاپ ۱۳۹۳/۳/۲۱

یک فوریتی

طرح العاق دو تبصره به ماده (۲۴۱) لایحه قانونی
اصلاح قسمتی از قانون تجارت (مصوب ۱۳۴۷)

کمیسیونهای ارجاعی

قضائی و حقوقی

اصلی:

اجتماعی - اقتصادی

فرعی:

معاونت قوانین
اداره کل تدوین قوانین

با اسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی
احتراماً طرح ذیل که به امضای ۱۵۴ نفر از نمایندگان رسیده است،
جهت طی مراحل قانونی تقدیم می‌گردد.

مقدمه (دلایل توجیهی):

مدتها است که هر از گاهی بحث پادشاهی کلان مدیران در دستور کار رسانه‌ها قرار می‌گیرد و افکار عمومی را به هم می‌ریزد و نهایتاً ضربه به وجاht نظام و ارکان کشور می‌زند. واقعیت این است که در کشور جمهوری اسلامی ایران پادشاهی سالانه چند میلیارد ریالی مرسوم شده است و تحقیق و تفحص از هر مجموعه‌ای که در آن شرکت سهامی داشته باشد و آن شرکت طبق قانون تجارت اداره شود، نشان خواهد داد که وضعیتی بهتر از سازمان تأمین اجتماعی ندارند.

اگر یادمان باشد پاداش حدود پنج میلیاردی شرکت ملی مس، پاداش بیش از چهار میلیاردی بانک کارآفرین، پاداش حدود چهار میلیاردی شرکت مخابرات ایران، پاداش چند میلیاردی شرکت ایران خودرو، پاداش چند میلیاردی شرکت سایپا، پاداش چند میلیاردی شرکت بیمه و غیره همواره در رسانه‌ها مطرح شده، می‌شود و خواهد شد و هیچ‌گاه هم شنیده نشده است

مدیری به دلیل دریافت و یا پرداخت پاداش میلیاردی توبیخ شده باشد. در این صورت باید نتیجه گرفت که پرداخت این پاداشهای کلان طبق قانون انجام می شود.

مشکل کجاست؟

اگر حکم شود مدیران با پاداش میلیاردی بازداشت شوند، آیا مدیری از شرکتهای سهامی وابسته به وزارت خانه ها و نهادها عمومی باقی می ماند؟ جواب منفی است. اشکال در قانون تجارت است. این قانون در سالهای ۱۳۰۴ و ۱۳۱۱ مصوب مجلس شده است و بعد از اصلاحات مختلف در سال ۱۳۴۷ مواد (۱۳۴) و (۲۴۱) مطالبی می آید که راه را برای پرداخت چنین پادashهای غیر متعارفی باز می کند. واقعیت این است که شرکتهای واگذار شده براساس اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی، با بودجه بیتالمال و عمدتاً از جیب مردم و پول نفت ایجاد و توسعه یافته اند و به بلوغ رسیده اند و بعد واگذار شده اند و مدیران فعلی هیچ نقشی در سرمایه و رشد و تکامل آنها نداشته اند. این نوع شرکتها هر نوع مدیری داشته باشند، گردش مالی حجمی و عظیمی دارند. مثلاً در نظر بگیرید شرکت ایران خودرو یا شرکت مخابرات ایران یا شرکت بیمه، این نوع شرکتها همیشه گردش مالی گسترده ای دارند و عمدتاً انحصاری هستند و دست دراز در جیب مردم دارند. هر کسی مدیر یا عضو هیأت مدیره این شرکتها یا شرکتهای وابسته به آنها باشد، گردش مالی چند ده هزار میلیاردی سالانه تحقق می یابد و نقش مدیر در همان سال خیلی اثرگذار نمی باشد و اگر باشد در حد بسیار ناچیز است. طبق مواد (۱۳۴) و (۲۴۱) قانون

تجارت مصوب سال ۱۳۴۷ پنج درصد (۵٪) سود سهام را می‌توان به اعضای هیأت مدیره داد؛ این مبلغ برای این نوع شرکتها چند صد میلیارد ریال می‌شود، لذا اگر همه آن را بین اعضای هیأت مدیره تقسیم کنند، رقمها سر به فلك می‌زند. باور کنید در بلوک غرب سرمایه‌داری همچنین اتفاقاتی بسیار نادر است. بنابراین مسأله و مشکل روشن شد. پرداخت پاداش‌های میلیارדי تعجب‌آور براساس مواد (۱۳۴) و (۲۴۱) قانون تجارت، مصوب زمان طاغوت در سال ۱۳۴۷، انجام شده و می‌شود و خواهد شد. این مواد بسیار تبعیض‌آمیز و غیرعادلانه است و راهی جز اصلاح آن نیست. بیش از چهل و پنج (۴۵) سالی از عمر این قانون می‌گذرد و مجلس شورای اسلامی قانون اجرای اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی را تصویب و اجرانی کرده است. در نتیجه معلوم است ناهماهنگی و ناهمخوانی وجود دارد. جالب توجه است که این پاداش‌ها فقط محدود به هیأت مدیره نشده و به سایر مدیران هم سراست پیدا کرده است.

به جرأت می‌گوییم از هر کدام از شرکتها عظیمی که خصوصی یا غیردولتی تلقی می‌شوند، ولی به نحوی وابسته به ارکان دولت و یا دستگاههای اجرانی دولتی و یا مؤسسات عمومی غیردولتی هستند، اگر تحقیق و تفحص شود، از بابت پرداخت پاداش و وام به مدیران، وضعی بهتر از سازمان تأمین اجتماعی نخواهد داشت. فقط آن شرکتها شанс آورده‌اند و از این بابت زیر ذره‌بین یا سؤال و جواب قرار نگرفته‌اند. می‌گویید نه؟ امتحانش مجانية است. کمیسیون اصل (۹۰) میزان پاداش پرداختی به مدیران همه این نوع شرکتها را در

طول ده سال اخیر بخواهد و فهرست کند و اطلاع‌رسانی کند. خواهید دید که همه گرفتارند.

چه باید کرد؟

با توضیحات بالا، راه کار بسیار آسان و ساده است. باید میزان پرداختی به مدیران این نوع شرکتها اصلاح و محدود گردد. لذا پیشنهاد می‌شود به قانون تجارت یک الحقی به شرح زیر اضافه شود.

لذا طرح ذیل با قيد یک‌فوریت تقدیم می‌گردد:

سلیمانی - جعفرزاده‌ایمن آبادی - نقوی حسینی - نوروزی - منظری توکلی - سید بهلول حسینی - کیائی نژاد - منوچهری - سلیمی - پژمانفر - صابری - صلاحی - زاکانی - علیلو - پشنگ - نگهبان‌سلامی - افضلی‌فرد - اختیاری کسنویه‌یزد - سید‌هادی حسینی - رحمنی - میرکاظمی - غلام‌رضا سوری - دواتگری - امیر‌آبادی فراهانی - نکو - تاج‌گردون - غلام محمد زارعی - افخمی - آفاجری - رضایی کوچی - شریعت‌نژاد - تأمینی لیچائی - مشهدی عباسی - فلاحتی باباجان - رحماندوست - زاهدی - جلیلی - درویش‌پور - عبادی - شکری - کاتب - سودانی - رهبری - بیرانوند - آریایی نژاد - کریمسی قدوسی - حسینیان - قاضی‌زاده هاشمی - خان‌محمدی خرمی - نادران - علی‌اصغر زارعی - عزیزی فارسانی - آقایی مفانجویی - آشوری تازیانی - آرامی - امامی - سقایی - نعیمی‌رز - موسی احمدی - جوکار - علوی - جعفرپور - ذوالانوار - محمدزاده - رجائی باغ سیایی - جراره - نجابت - عیسی‌زاده - برومندی - هروی - مددی - مروی - محبی - اخوان بیطرف - عمرانی - آلیا - محمد صادقی - بزرگواری -

شفیعی - چهاردولی - عالی - ابوالقاسم خسروی - ثروتی - علیرضا خسروی -
الیاس طاهری - سامری - نبویان - آذین - حسینزاده بحرینی - کائیسدی -
عبدی - ایرانپور - سیدشریف حسینی - میرمحمدی - فتحی پور -
محمد علی پور - پیرمؤذن - سیدشکرخدا موسوی - علیپورخنکداری -
سیدمهدی هاشمی - بیگی نیلانلو - طباطبایی نائینی - کوثری - مرندی -
آشتیانی عراقی - سیدمرتضی حسینی - نظری مهر - بهمنی -
محمدابراهیم رضایی - رستمیان - جلیل سرقلعه - سیدمحمدعلی موسوی -
حیدری طیب - محجوب - بذرپاش - آصفی - عباسپور - بیاتیان -
سیدعلی طاهری - موسوی اصل - اسدی - مظفر - وحیداحمدی -
علی محمدی - غضنفرآبادی - بنی هاشمی چهارم - بازوج لاهوتی - مقیمی -
کامران دستجردی - شیری علی آباد - کارخانه - افتخاری - سالک کاشانی -
ناصری - احمد توکلی - طیبزاده سوری - نبی الله احمدی -
ابوالفضل ابوترابی - اسماعیلی - برومدداشقاپو - حقیقتپور -
بخشایش اردستانی - محسنی ثانی - حسین فتاحی - قوامی - آقاتهرانی -
سلطانی صبور - سجادی - فولادگر - پورابراهیمی داورانی - احمدی لاشکی -
سیدعنایت الله هاشمی - تابش - کوچکی نژاد ارم ساداتی

عنوان طرح:

الحق دو تبصره به ماده (۲۴۱) لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت (مصوب ۱۳۴۷)

ماده واحده- دو تبصره به ماده (۲۴۱) لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت (مصوب ۱۳۴۷) به شرح زیر الحق می‌شود:

تبصره ۱- میزان پاداش پرداختی به مدیران شرکتها بی که مالکیت یا مدیریت آنها متعلق به دستگاههای اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و نهادهای عمومی غیردولتی موضوع ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور هستند و بانکهای خصوصی نباید از شش ماه تا یکسال حقوق پایه فرد در آن سال بیشتر باشد و حداکثر میزان مبلغ پاداش مذکور نباید از یک میلیارد ریال در سال تجاوز کند.

تبصره ۲- عضویت اشخاص در بیش از یک هیأت مدیره ممنوع می‌باشد مگر آنکه هیچگونه دریافتی (مانند حقوق و پاداش) نداشته باشند و عضویت مزبور افتخاری باشد. ۱/

هیأت رئیسه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور

مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر معاونت قوانین به شرح پیوست نسبت به طرح الحاق

دو تبصره به ماده (۲۴۱) لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت

(مصطفی ۱۳۴۷) تقدیم می‌گردد.

معاونت قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور

مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵

۱- در اجرای بند (۲):

در طرح تقدیمی آینه‌نگارش قانونی و ویرایش ادبی رعایت شده است. (با اعمال نظر کارشناسی)

■ رعایت نشده است، متن اصلاحی طرح به ضمیمه تقدیم می‌شود.

۲- در اجرای بند (۴):

اول: از نظر قانون اساسی:

طرح تقدیمی با قانون اساسی مغایرت ندارد.

دارد. اصل/اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌گردد.

طرح تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم با بند (۵) اصل (۱۵۶) قانون اساسی مغایرت ندارد.
 ندارد.

اصل/اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌گردد.

دوم: از نظر سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز:

طرح تقدیمی با سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز مغایرت ندارد.

دارد. دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

سوم: از نظر قانون برنامه:

طرح تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ندارد.

دارد. دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

چهارم: از نظر آینه‌نامه داخلی مجلس:

وضعيت طرح تقدیمی از جهت رعایت مقررات آینه‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی بشرح

زیر می‌باشد:

ماده ۱۳۱ -

۱- حداقل اعضاء لازم (۱۵ نفر) دارد
 ندارد

۲- موضع و عنوان مشخص دارد
 ندارد

۳- دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه دارد
 ندارد

۴- موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان دارد
 ندارد

ماده ۱۳۴ - قبل از تقدیم نگردیده است

- قبل از جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ در مجلس / کمیسیون
(موضوع اصل ۸۵ قانون اساسی) رد شده و اینکه با انقضای شش ماه پیش از انقضای شش ماه
 مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس می باشد.
 نمی باشد.

ماده ۱۴۲ - طرح تقدیمی دارای یک موضوع است و پیشنهاد آن به عنوان ماده واحد مواجه با ابراد نمی باشد.
 مواد متعدد پیش از یک موضوع می باشد.

ماده ۱۴۴ - رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شده است.
 نشده است. موارد و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

ماده ۱۸۵ - موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب نمی شود و نیاز به رأی نمایندگان ندارد.
 دارد. می شود

تعداد یک برگ اظهارنظر به عنوان ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل تدوین قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵

- ۱- با عنایت به اینکه یکی از مؤلفه‌های اقتدار دولت، جذب نیروی انسانی متخصص و باتجربه است اعطای پاداش مناسب و معقول یکی از جذایت‌ها برای تقویت سرمایه‌گذاری و به تبع حفظ و بقای نخبه‌ها در دستگاههای اجرائی است. بهتر است برای حفظ اقتدار و برتری دولت بر بخش خصوصی این جذایت‌ها و مشوق‌ها را تا سرحد امکان و معقول درنظر گرفت تا نیروهای متخصص کمتر جذب بخش خصوصی شوند. بنابراین پیشنهاد می‌شود مدیرانی که نقش سودآوری در فرآیند تولید یا ارائه بهتر خدمات و با جلوگیری از زیان‌دهی داشته‌اند مورد تشویق قرار گیرند.
- گذشته از تذکر بالا، یادآوری این نکته ضروری است که با توجه به تورم قوانین در کشور، وضع قانون تنها راه حل همه مشکلات نیست و چقدر گفتار خواجه نظام الملک در این باره مفید است که بر اندک نمودن فرامین صادره از مجلس عالی تأکید می‌کند و می‌نویسد «نامه‌ها از درگاهها بسیار نویستند و هر چه بسیار شود حرمتش بروود» بنابراین پیشنهاد می‌شود در این زمینه ضمن درنظر داشتن قواعد عدالت، طرح مطالعاتی و سیاستگذاری انجام شود و در صورت ضرورت قانونگذاری صورت گیرد.
- ۲- درج عدد ثابت در قانون به موازات کاهش ارزش پول با اصول قانون نویسی هماهنگی ندارد. بنابراین سطر اخیر متن طرح زائد به نظر می‌رسد و پیشنهاد می‌گردد حذف گردد.
- ۳- لایحه قانون تجارت اکنون در دستور کار کمیسیون قضائی و مرکز پژوهشها قرار دارد. بنابراین بهتر است در تصویب طرح مذکور مفاد لایحه قانون تجارت را هم مدنظر قرار داد.
- ۴- طرح مذکور از جهت اینکه مشخص نیست در صدد اصلاح چه قسمی از مواد مذکور است و مشخص نیست سرنوشت مواد مذکور چه خواهد شد. دارای ابراد می‌باشد.
- ۵- با توجه به اینکه مطابق اصل پکصد و چهل و یکم (۱۴۱) قانون اساسی، کارمندان دولت صرفنظر از دریافت یا عدم دریافت حقوق و مزایا باید تنها یک شغل دولتی داشته باشند بنابراین، مفاد تبصره (۲) پیشنهادی طرح الحاق دو تبصره به ماده (۲۴۱) لایحه قانونی اصلاح قسمی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷ از جهت تجویز عضویت اشخاص در ییش از یک هیأت مدیره مقایر اصل مذکور است.

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین
در اجرای بند های (۱) و (۳) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات
کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵

۱- در اجرای بند (۱):

الف- در خصوص طرح تقدیمی قوانین متعارض وجود ندارد
 وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می شود.

ب- در خصوص طرح تقدیمی قوانین مرتبط وجود ندارد
 وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می شود.

۲- در اجرای بند (۳):

با عنایت به بررسیهای به عمل آمده قانونگذاری در این موضوع لازم است.
 لازم نیست.

تعداد سه برگ سوابق قانونی و دلایل ضرورت قانونگذاری به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

سوابق قانونی و دلایل ضرورت قانونگذاری

الف - دلایل ضرورت قانونگذاری

طريقه اصلاح اين دو ماده مشخص نیست و به صراحت مشخص نشده با اين طرح کدام بخش از مواد (۱۳۴) و (۲۴۱) اصلاح شده است.

ب - سوابق قانونی

ماده (۵) قانون مدیریت خدمات گشوری (مصوب ۱۳۸۶/۷/۸)

ماده ۵ - دستگاه اجرائی : کلیه وزارتتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، مؤسسات با نهادهای عمومی غیردولتی، شرکتهای دولتی و کلیه دستگاههایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر و با تصریح نام است از قبیل شرکت ملی نفت ایران ، سازمان گسترش و توسعه صنایع ایران، بانک مرکزی، بانکها و بیمه‌های دولتی، دستگاه اجرائی نامیده می‌شوند.

ماده (۵) قانون محاسبات عمومی گشور (مصوب ۱۳۶۶/۶/۱)

ماده ۵ - مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی از نظر این قانون واحدهای سازمانی مشخصی هستند که با اجازه قانون به منظور انجام وظایف و خدماتی که جنبه عمومی داد، تشکیل شده و با می‌شود.

تبصره - فهرست این قبیل مؤسسات و نهادها با توجه به قوانین و مقررات مربوط از طرف دولت پیشنهاد و به تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید.

لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷.۱۲.۲۴ کمیسیون خاص هشتگ مجلسین

ماده ۲۴۱ - با رعایت شرایط مقرر در ماده ۱۳۴ نسبت معینی از سود خالص سال مالی شرکت که ممکن است جهت پاداش هیأت مدیره در نظر گرفته شود به هیچ وجه نباید در شرکت‌های سهامی عام از پنج درصد سودی که در همان سال به صاحبان سهام پرداخت می‌شود و در

شرکت‌های سهامی خاص از ده درصد سودی که در همان سال به صاحبان سهام پرداخت می‌شود تجاوز کند. مقررات اساسنامه و هر گونه تصمیمی که مخالف با مفاد این ماده باشد باطل و بلااثر است.

ماده ۱۲۴ - مجمع عمومی عادی صاحبان سهام می‌تواند با توجه به ساعت حضور اعضاء غیر موظف هیأت مدیره در جلسات هیأت مزبور پرداخت مبلغی را به آنها به طور مقطوع بابت حق حضور آنها در جلسات تصویب کند مجمع عمومی این مبلغ را با توجه به تعداد ساعت و اوقاتی که هر عضو هیأت مدیره در جلسات هیأت حضور داشته است تعیین خواهد کرد. هم چنین در صورتی که در اساسنامه پیش‌بینی شده باشد مجمع عمومی می‌تواند تصویب کند که نسبت معینی از سود خالص سالانه شرکت به عنوان پاداش به اعضاء هیأت مدیره تخصیص داده شود اعضاء غیر موظف هیأت مدیره حق ندارند به جز آنچه در این ماده پیش‌بینی شده است در قبال سمت مدیریت خود به طور مستمر یا غیر مستمر بابت حقوق یا پاداش با حق‌الزحمه وجهی از شرکت دریافت کنند.

اصل ۴۴ قانون اساسی

نظام اقتصادی جمهور اسلامی ایران بر پایه سه بخش دولتی، تعاونی و خصوصی با برنامه ریزی منظم و صحیح استوار است. بخش دولتی شامل کلیه صنایع بزرگ، صنایع مادر، بازرگانی خارجی، معادن بزرگ، بانکداری، بیمه، تامین نیرو، سدها و شبکه‌های بزرگ آبرسانی، رادیو و تلویزیون، پست و تلگراف و تلفن، هواپیمایی، کشتیرانی، راه و راه آهن و مانند اینها است که به صورت مالکیت عمومی و در اختیار دولت است. بخش خصوصی شامل آن قسمت از کشاورزی، دامداری، صنعت، تجارت و خدمات می‌شود که مکمل فعالیتهای اقتصادی دولتی و تعاونی است. مالکیت در این سه بخش تا جایی که با اصول دیگر این فصل مطابق باشد و از محدوده قوانین اسلام خارج نشود و موجب رشد و توسعه اقتصادی کشور گردد و مایه زیان جامعه نشود مورد حمایت قانون جمهوری اسلامی است. تفصیل ضوابط و قلمرو و شرایط هر سه بخش را قانون معین می‌کند.

قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران (مصوب ۱۳۷۰/۶/۱۳)

ماده ۲۵ - سود خالص شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی در هر سال مالی به ترتیب زیر تقسیم می‌شود:

- ۱ - از حداقل پنج درصد (۵٪) به بالا با تصویب مجمع عمومی عادی به عنوان ذخیره تعاونی به حساب ذخیره قانونی منظور می‌شود.
- تبصره ۱ - ذخیره قانونی تا زمانی که مبلغ کل ذخیره حاصل از درآمدهای مذکور به میزان یک چهارم معدل سرمایه سه سال اخیر شرکت نرسیده باشد الزامی است.
- تبصره ۲ - تعاونیها می‌توانند تا حداقل یک دوم ذخیره قانونی را جهت افزایش سرمایه خود بکار ببرند.
- ۲ - حداقل پنج درصد از سود خالص به عنوان اندوخته احتیاطی به پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب مجمع عمومی عادی به حساب مربوط منظور می‌گردد و نحوه مصرف آن با تصویب مجمع عمومی عادی است.
- ۳ - چهار درصد از سود خالص به عنوان حق تعاون و آموزش به صندوق تعاون واریز می‌گردد.
- ۴ - درصدی از سود جهت پاداش به اعضاء، کارکنان، مدیران و بازرسان به پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب مجمع عمومی عادی تخصیص داده می‌شود.
- ۵ - پس از کسر وجهه فوق باقیمانده سود خالص به ترتیبی که در اساسنامه و شرایط ضمن عقد پذیرفته می‌شود تقسیم می‌گردد.